

עץ מחורבן לתקומה

ההיסטוריה של עם ישראל לדורותיו נעה בין משברים ואסונות לבין תקומה והתרוממות רוח. מחורבן הבית וגלות ישראל, דרך פרעות ורדיפות, גירוש וניסיונות שמד - עם ישראל ניצב לאורך השנים בפני אתגרים רבים וכאבים גדולים, אך תמיד הולידה הרוח הישראלית תקווה חדשה, ערבות הדדית ודחיפה עזה קדימה. השבר העצום שהתחולל בימים הראשונים של המלחמה הפך עם הזמן לחוסן של תקומה ולעמידה איתנה כנגד הרוע. עם ישראל חזר לארצו, עם ישראל בונה את ארצו, עם ישראל כאן כדי להישאר

רקע

על חורבות ביתו בקיבוץ בארי, ניצב דניאל וייס, ששני הוריו נרצחו בטבח, עם גיטרה אקוסטית ושר שירת מלאכים. "אנחנו כאן כי בחרנו לחיות", גילה את לבו על הבמה. "מההורים שלי ירשתי את היכולת להסתכל תמיד על האור, בתוך הקושי והדברים הנוראים שקורים, תמיד להסתכל על האור. בעזרת המוזיקה אנחנו מצליחים להתחבר לזה". אביו, אילן וייס ז"ל, נרצח בשבעה באוקטובר כשהיה בדרכו לנשקיית הקיבוץ, ואמו, יהודית וייס ז"ל, נחטפה לעזה ונרצחה שם. "מוכרחים להמשיך לנגן", שר דניאל וביטא את כוחות החיים העצומים שהצליחו לפרוץ לאחר הטבח. ואז המשיך לשיר ולנגן - "הנה הם באים, ימים של שקט".

צפו בביצוע של דניאל וייס על חורבות ביתו בבארי»

קיבוץ בארי ניצב בלב התופת של שבעה באוקטובר. למעלה מ-100 מחבלים פלשו לקיבוץ עם שחר, בבוקר חג שמחת תורה, שחל בשבת. שבת אשר קיבלה בעל כורחה את הכינוי הארור "השבת השחורה". במעשי הטבח בשבת זו נרצחו 85 מחברי קיבוץ בארי.

"לא יהיה יותר קיבוץ בארי", "זהו שברו של החלום הציוני של מקימי הקיבוץ", "מאדמה חרבה זו, לא יכול לצמוח דבר". מחשבות אלה, ורבות נוספות, עברו בראשם של רבים. אולם כוח החיים, התקומה, הרצון לשקם את החורבן, הובילו לפעולות גבורה ועשייה מרגשות, אצילות ובלתי נתפסות.

שבוע בלבד לאחר האסון, חזרו מכונות בית הדפוס המיתולוגי של הקיבוץ, "דפוס בארי", להשמיע צלילים של עבודה, של חיות, והמקום נפתח מחדש. "רבים מאנשינו ומחיילי צה"ל מסרו את נפשם על אדמת בארי בשבוע האחרון. אנחנו נדאג שמותם לא יהיה לשווא. אנחנו כאן, ונישאר כאן", אמר מנכ"ל בית הדפוס בן סוכמן במעמד פתיחת בית הדפוס. סוכמן בעצמו היה נצור בביתו בזמן הטבח. עבור חברי הקיבוץ, בית הדפוס מסמל את התקומה של היישוב. הוא אחד מהמוסדות המיתולוגיים, הוותיקים והפוריים במשק הקיבוצי, מתמחה ביצירת מסמכים חסינים מזיוף עבור רשויות המדינה והבנקים, ועל כן יש למפעל תרומה רבת השפעה, במישור הפרטי והלאומי. לאחר 45 ימים, נפתח מחדש גם חדר האוכל של הקיבוץ וסיפק אוכל לעובדי בית הדפוס, לחקלאים ולעסקים בסביבה. גם כאן ניתנה ההוכחה הניצחת כי החיים חייבים וצריכים להמשיך אחרי השבר הגדול.

לאורך כל יישובי העוטף שבו חקלאים לחרוש ולזרוע את שדותיהם. גלים רבים של מתנדבים מהארץ ומהעולם הגיעו כדי להושיט יד, לתת כתף ולהקים על הרגליים את המשקים הפגועים. רוח ההתנדבות, האחיזה בקרקע והאמון הגדול בחיי המעשה שיחזרו ליישובי הדרום הפיחו תקווה רבה בתושבים המפונים.

זה אלפי שנות דור חווה עם ישראל רגעים גדולים של חורבן ותקומה, שבר והתאוששות. לאורך 2,000 שנות גלות הזכיר עם ישראל לעצמו את משאבי הכוח שלו, את המקום שממנו באנו ואליו שואפים לחזור. חורבן הבית תמיד היה מלווה בתקווה ותפילה לתקומה, לחזרה אל ארץ אבותינו. עם ישראל חווה לאורך השנים משברים ואבדות איומות, אך תמיד נאחז בתקווה לשוב אל מקומו, אל ארץ אבותיו.

החזרה למקומות שמהם ניסה האויב לגרש את תושביו היא הניצחון הגדול של הרוח הישראלית. היא סיפורו המיוחד של עם ישראל, אשר גם לאחר 2,000 שנות גלות, כיבוש הארץ ומלחמות ישראל, ממשיך באחדות שלמה לפעול, ליצור ולהשפיע טוב בעולם.

הצעה לדיון

קראו את האמירה הבאה:

”בנגב ייבחנו העם בישראל ומדינתו – כי רק במאמץ מלוכד של עם מתנדב ומדינה מתכננת ומבצעת נוכל למשימה הגדולה של הפרחת השממה ויישובה. מאמץ זה יקבע גורלה של מדינת ישראל ומעמדו של עמנו בתולדות המין האנושי.”
(דוד בן גוריון, נאום “משמעות הנגב”, שדה בוקר 17.1.1955)

ראש הממשלה הראשון של מדינת ישראל דיבר רבות על המשמעות של אזור הנגב עבור מדינת ישראל, ופעל רבות כדי ליישב אותו ו”להפריח את השממה”.

- האם בעיניכם ישנה משמעות חדשה לקריאה הזו של בן גוריון, בעקבות שבעה באוקטובר?
- האם לדעתכם ישנם אזורים חשובים יותר בארץ שבהם צו השעה גדול יותר, או שלכל אזור יש תפקיד משלו? מה התפקיד של הנגב לדעתכם? ושל המקום שאתם חיים בו?
- רוח התקומה וההתנדבות הובילה את החברה הישראלית לאחר שבעה באוקטובר. מהו הכוח האישי שלכם? אילו כוחות מניעים אתכם בפעולה למען הארץ והמדינה?
- ספרו אילו מעשים של חסד/עזרה/מיזמי התנדבות אתם זוכים לעשות ולהיות שותפים להם.

**למידע נוסף על הפרויקט "עצים וערכים: שדרת שבעה באוקטובר",
היכנסו למדור "מרכז שדה ויער שוני" באתר קק"ל לחינוך וקהילה >>**